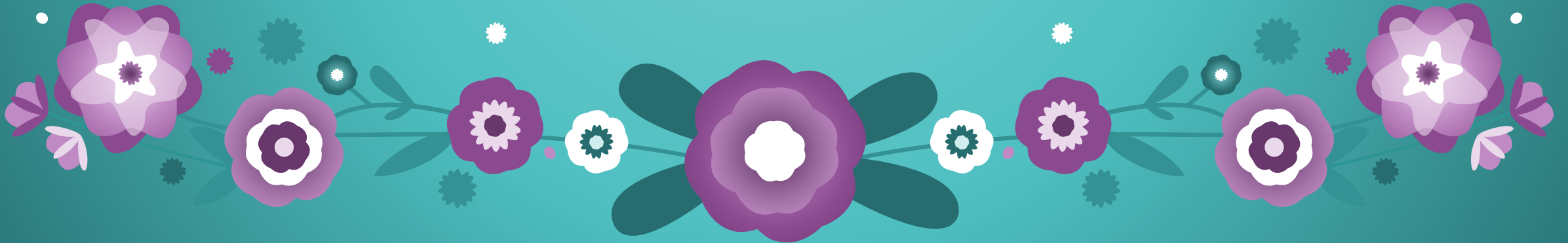

Δεξιότητες φωνολογικής επίγνωσης

Δυσκολία των δεξιοτήτων φωνολογικής επίγνωσης

Ομοιοκαταληξία (παιδικός σταθμός)

Αναγνώριση λέξεων μέσα σε προτάσεις (παιδικός σταθμός - νηπιαγωγείο)

Σύνθεση και ανάλυση σύνθετων λέξεων (παιδικός σταθμός - νηπιαγωγείο)

Σύνθεση και ανάλυση συλλαβών (παιδικός σταθμός - νηπιαγωγείο)

Απομόνωση φωνημάτων (Αρχή - τέλος) (νηπιαγωγείο-Α' δημοτικού)

Σύνθεση φωνημάτων (νηπιαγωγείο-Α' δημοτικού)

Ανάλυση φωνημάτων (νηπιαγωγείο-Α' δημοτικού)

Αντικατάσταση φωνημάτων (Α' – Β' δημοτικού)

1. Ομοιοκαταληξία

Αναγνώριση της ομοιοκαταληξίας

Εύκολο:

α. Ποιες από τις παρακάτω εικόνες ακούγονται το ίδιο;

β. Ακούγονται το ίδιο οι λέξεις που θα σου πω; Ομπρέλα – χελώνα

γ. Ακούγονται το ίδιο οι λέξεις που θα σου πω; Ομπρέλα – κοπέλα

Μεσαίας δυσκολίας:

α. Ποια λέξη δεν ακούγεται το ίδιο: πεπόνι-κορδόνι-καρέκλα

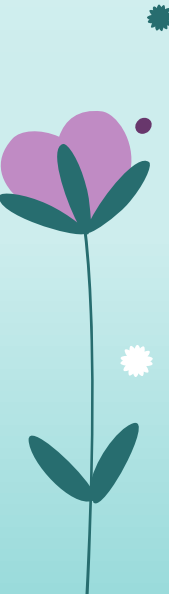
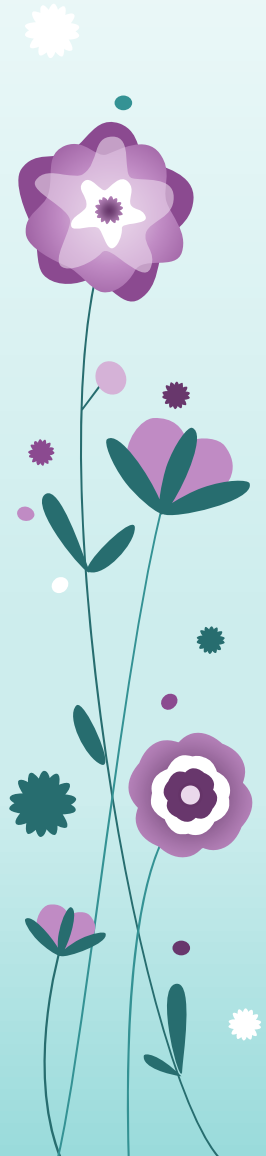
β. Πίνω τσάι με λεμόνι στο μπαλκόνι. Ποιες λέξεις ακούγονται το ίδιο;

Δύσκολο:

α. Πες μου μια λέξη που να ακούγεται το ίδιο με το σκύλος.

β. Συμπλήρωσε το ποίημα με μια λέξη που να ταιριάζει:

Παίζω και γελώ, τρέχω και _____!

Εύρεση ομοιοκαταληξίας

- Άκουσε τα ζευγάρια λέξεων που θα σου πω και πες μου αν ταιριάζουν
- Παράδειγμα: μαρούλι – χερούλι (ταιριάζουν), μήλο – ξύλο (ταιριάζουν), μπουκάλι – βιβλίο (δεν ταιριάζουν)

Παραγωγή ομοιοκαταληξίας

- Θα σου λέω ένα μισοτελειωμένο ποιηματάκι και εσύ θα το συμπληρώνεις
- Παράδειγμα: Κάτω από το κρεβατάκι / βρήκα εχθές ένα ... (σκυλάκι ή φιογκάκι ή αστεράκι)

Ομοιότητα αρχικής συλλαβής

- Θα σου πω τρεις λέξεις και θα μου βρίσκεις ποια δε ταιριάζει
- Παράδειγμα: σύκο – σύρμα – τόξο (δεν ταιριάζει το τόξο),
- καπέλο – κανάτα – βιβλίο (δεν ταιριάζει το βιβλίο)

2. Αναγνώριση λέξεων μέσα σε προτάσεις

Δραστηριότητες:

1. Περπάτησε τις λέξεις της πρότασης που θα σου πω. Κάθε χρώμα είναι και μια λέξη.
2. Σε ποιο χρώμα είναι η λέξη _____ μέσα στην πρόταση;
3. Ρίξε την κορίνα στον αριθμό της λέξης _____ που είναι μέσα στην πρόταση.

3. Σύνθεση και ανάλυση σύνθετων λέξεων

Επίπεδο	Ερωτήσεις εκπαιδευτικού & Απαντήσεις μαθητών
Αρχικό	<p>Δ: Θα σου πω μια λέξη σπασμένη σε φωνούλες. Εσύ θα την πεις ολόκληρη. Αριθμο---μηχανή.</p> <p>Μ: Αριθμομηχανή!</p>
Μέσο	<p>Δ: Θα σου πω μια λέξη σπασμένη σε φωνούλες. Εσύ θα την πεις ολόκληρη. Αδερ---φή.</p> <p>Μ: Αδερφή</p>
Ανώτερο	<p>Δ: Θα σου πω μια λέξη σπασμένη σε φωνούλες. Εσύ θα την πεις ολόκληρη. Εεεε--γ--ωωω.</p> <p>Μ: Εγώ</p>

- Τι θα ήταν η καμηλοπάρδαλη χωρίς το καμηλό;

4. Σύνθεση και ανάλυση συλλαβών

Σύνθεση συλλαβών

Εύκολο

Τι είναι πί--νακας;

Μεσαίας δυσκολίας

Τι είναι μο--λύ--βι;

Δύσκολο

Τι είναι σι--δη--ρό--δρο--μος;

Πες τις συλλαβές από τις παραπάνω λέξεις.

5. Απομόνωση φωνημάτων

Εύκολο

Ποια εικόνα ξεκινάει με π;

Μεσαίας δυσκολίας

Ψάχνω μια λέξη που να ξεκινάει με μ. Μπορείς να με βοηθήσεις; (με εικόνα ή χωρίς)

Δύσκολο

Ψάχνω μια λέξη που να τελειώνει σε ο. Μπορείς να με βοηθήσεις; (με εικόνα ή χωρίς)

6. Σύνθεση φωνημάτων

Εύκολο

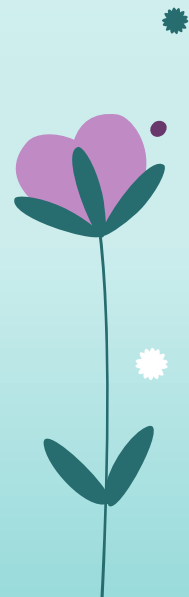
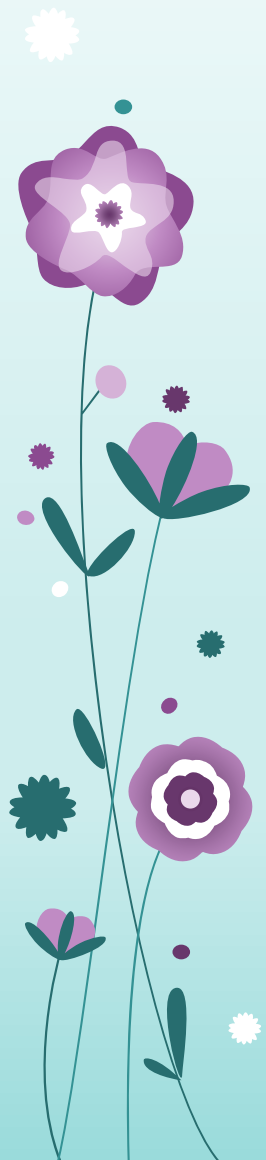
- Τι είναι κ-ά-τ-ω;

Μεσαίας δυσκολίας

- Τι είναι σ-τ-ρ-ο-φ-ή;

Δύσκολο

- Θα σου πω φωνούλες ανάποδα και θέλω να μου πεις ποια λέξη λέω: ω-δ-ε

7. Αφαίρεση και ανάλυση φωνημάτων

- Πες τη λέξη ηλιοβασίλεμα χωρίς το βασίλεμα.
- Πες τη λέξη χρήμα χωρίς το χ.
- Πες τη λέξη πλένω χωρίς το ν.
- Πες τις φωνούλες της λέξης: μήλο.

8. Αντικατάσταση φωνημάτων

Εύκολο

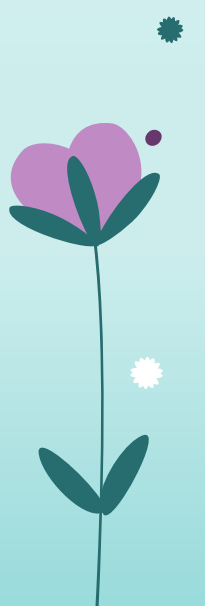
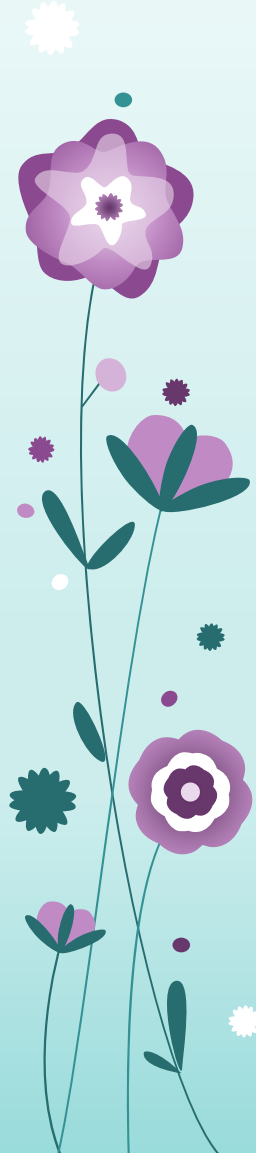
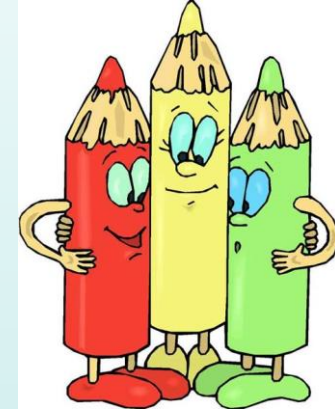
Βγάλε από το ξυλομπογιές το ξύλο
και βάλε το νερό. Τι βγαίνει;

Μεσαίας δυσκολίας

Βγάλε από το βέρες το β και βάλε μ. Τι βγαίνει;

Δύσκολο

Βγάλε από το κλίμα το λ και βάλε ρ. Τι βγαίνει;

Ομοιότητα τελικής συλλαβής

- Θα σου πω τρεις λέξεις και θα μου βρίσκεις ποια δε ταιριάζει.
- Παράδειγμα: δώρο – κάρο – πανί (δεν ταιριάζει το πανί). σανός – θείος – μονός (δεν ταιριάζει ο θείος)

Αφαίρεση τελικής συλλαβής

- Θα σου πω μερικές λέξεις. Θέλω να μου πεις αυτό που μένει αν βγάλουμε το τελευταίο κομμάτι τους.
- Παράδειγμα: μάνα - μα, βαρέλι - βαρέ

Ανάλυση λέξης σε φωνήματα

- Θα σου πω μερικές λέξεις. Θέλω να μου τις πεις αργά, λέγοντας μία μία φωνή ξεχωριστά.
- Παράδειγμα: σαν - σ-α-ν, βίδα - β-ι-δ-α

Αντιστροφή φωνημάτων

- Πες αυτό που ακούς ανάποδα.
- Παράδειγμα: σα - ας, θα - αθ

Νηπιαγωγείο – Δραστηριότητα 1

Παρέμβαση για **ολόκληρη την τάξη** που αποδείχτηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική για την επίδοση των μαθητών με υψηλή πιθανότητα σχολικής αποτυχίας στην ανάγνωση και στη γραφή.

Διδακτική προσέγγιση: Άμεση διδασκαλία

Μέθοδος: Οι μαθητές χρησιμοποιούσαν πλακίδια για την αντιπροσώπευση των φωνημάτων και έπρεπε να κάνουν ανάλυση των φωνημάτων των λέξεων και γραφοφωνημική αντιστοίχιση.

Πλαίσιο: Μαθητές νηπιαγωγείου σε ομάδες των 4-5

Διάρκεια: 15 ώρες

Αποτελέσματα: Πρόοδος όχι μόνο στην ανάλυση φωνημάτων αλλά και στην ανάγνωση και τη γραφή.

Νηπιαγωγείο – Δραστηριότητα 2

Μέθοδος: Οι μαθητές διδάχτηκαν να

- ❖ αντιστοιχούν εικόνες με το πρώτο φώνημα της εικονιζόμενης λέξης
- ❖ κατηγοριοποιούν λέξεις με ομοιοκαταληξία μέσω των εικόνων τους

Πλαίσιο: ολόκληρη η τάξη

Διάρκεια: 40 λεπτά σε διάστημα 2 ετών

Αποτελέσματα: Οι μαθητές αξιολογήθηκαν στην ηλικία των 8 και οι μαθητές της πειραματικής ομάδας ήταν καλύτεροι της ομάδας ελέγχου στην αποκωδικοποίηση και την ορθογραφία.

Νηπιαγωγείο – Δραστηριότητα 3

Διδακτική προσέγγιση: Φθίνουσα διδασκαλία

Μέθοδος: Οι μαθητές διδάχτηκαν να

- ❖ ξεχωρίζουν και να παράγουν ρίμα
- ❖ να ξεχωρίζουν τις λέξεις των προτάσεων χτυπώντας παλαμάκια για κάθε λέξη, ή πηδώντας
- ❖ να διαχωρίζουν τις συλλαβές των λέξεων
- ❖ να απομονώνουν το αρχικό φώνημα

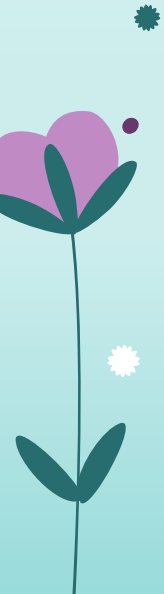
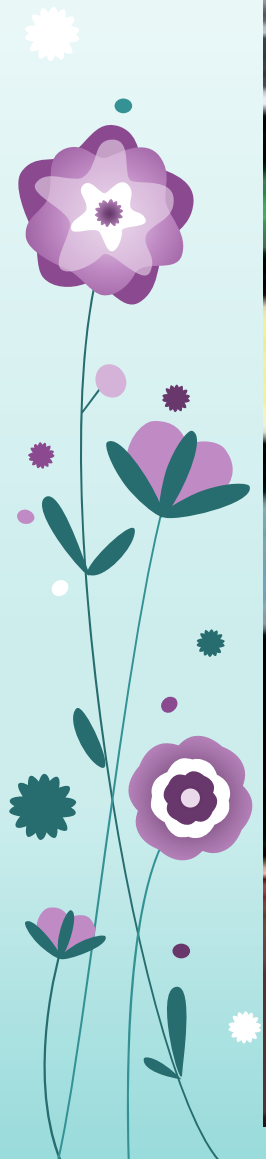
Πλαίσιο: ολόκληρη η τάξη

Διάρκεια: 4 εβδομάδες

Αποτελέσματα: Η μέθοδος φάνηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική όταν οι μαθητές συμμετείχαν με παιγνιώδη τρόπο (υποδυόμενοι τα βατραχάκια και πηδώντας σε κάθε λέξη μιας ιστορίας αντίστοιχο περιεχόμενο).

Φωνολογική ενημερότητα

Δραστηριότητα

- Επιλέξτε από τις προηγούμενες ασκήσεις φωνολογικής ενημερότητας και του σχετικού βίντεο και σχεδιάστε μία ολοκληρωμένη δραστηριότητα που να απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα

- ❖ Διδακτική προσέγγιση
- ❖ Μέθοδος
- ❖ Πλαίσιο
- ❖ Διάρκεια
- ❖ Προσδοκώμενα αποτελέσματα

